

[Lasse Budtz]

For det ottende gennemførelsen af en række såkaldte tillidskabende militære forholdsregler inden for rammen af Helsingforslutningen.

Men andre ting har været drøftet og vil fortsat blive drøftet i vore egne organisationer og i andre partiers, ikke mindst spørgsmålet om kernevåbenfri zoner. Vi er fortsat tilhængere af deres oprettelse, når de enkelte regioners magter er enige.

I den nordiske forbindelse bør en sådan zone oprettes i en større europæisk sammenhæng. Men der er da ingen grund til at skjule, at ligesom almindelig regional nedrustning i det nordiske område er vanskelig, fordi Sovjet i realiteten er en del af dette område, vil etablering af en kernevåbenfri zone i Norden blive vanskelig at få formaliseret i en traktat, fordi sovjetiske krigsskibe udstyret med kernevåben permanent sejler rundt i farvandet i det nordiske område, som man vil have erklæret kernevåbenfrit.

Spørgsmålet om at afgive garantier om ikke at være den første til at anvende kernevåben er på ny diskuteret intenst, bl.a., hvilket er meget vigtigt, i det amerikanske senat. Det er naturligvis tillokkende; men ikke uventet har eksperterne ikke været sene til at fortælle os, at sådanne eventuelt gensidige garantier må medføre, at Vesten udbygger sine konventionelle våben, fordi Sovjet på dette område har et forspring, som i øvrigt næsten ingen længere formodentlig vil benægte. Det er utroligt, at man må konstatere, at vi nu er nået så langt i kaprustningen, at kernevåbnene måske kun kan nedskæres effektivt i antal og slagkraft, hvis de konventionelle våben forøges.

At befolkningerne og først og fremmest befolkningerne i de industrielle lande er blevet opmærksomme på denne fortsatte oprustningsfare, bør man ikke overraskes eller undre sig over. Man bør efter socialdemokratiets mening heller ikke tage afstand fra, at grupper i befolkningerne ytrer sig mod våbnene og alt, hvad de står for. Men det er rimeligt at henstille til fredsbevægelserne, at de retter deres opmærksomhed mod begge sider i storpolitikken, at man ikke blot hænger den ene supermagt ud. De stadig voksende bevægelser, der vender sig mod rustningerne, gør det også som en protest mod det ressourcespild, der vitterligt er tale om. Når man tænker på, hvordan pengene kunne anvendes i

udviklingslandene, burde man også kunne begynde at forstå denne selvfølgeligelige harme.

Sandsynligvis kan nedrustning i det lange løb kun fremkaldes af en verdensomspændende offentlig opinion, der simpelt hen forlanger af deres ledere, at der ikke blot tales om nedrustning, men også gøres noget ved den, at den starter. Et af problemerne i denne forbindelse er selvfølgelig, om opinionen vil kunne komme til udtryk også i Østlandene, men kunne den – og en dag kan den måske – skal ønsket om nedrustning dér nok vise sig at være akkurat lige så stort, som det er her.

Det vil være uklogt eller ligefrem naivt at vente store konkrete resultater af den anden FN-generalforsamling om nedrustning. Men den kan måske sætte noget værdifuldt i gang, og Danmark må være med til at prøve at fremkalde en sådan udvikling.

Jeg skal blot til sidst gøre opmærksom på, at mens jeg har talt, er der brugt 10 mill. dollars til militæret.

Knud Østergaard (KF):

Når vi behandler et så alvorligt emne som det, der er genstand for debatten her i dag, kan man ikke lade være med at tænke på, hvad den inderste baggrund er for oprustning og for udbredelse af våben af alle kategorier.

Jeg selv er af den overbevisning, at det skyldes, at overalt på kloden er der mennesker, som af forskellige årsager ønsker forandring, mennesker, som er underkuet, mennesker, hvis daglige liv er præget af fattigdom og nød, af sult, af hunger, af frygt.

Der skaffes også våben, fordi systemer indbygget i sig selv har et behov for våben for at dække over egen umulighed. Jeg tror nok, at flere uanset partifarve i denne sal vil give mig ret i, at en af årsagerne til den argentinske besættelse af Falklandsøerne nok er behov for et udenrigspolitisk eventyr, baseret i en indenrigspolitisk situation.

Derfor vil det være naturligt at spørge: kan vi ændre disse ting? Kan vi hjælpe på det, der er baggrunden for udbredelsen af våben, og det, der er baggrunden for, at oprustningen fortsætter og er fortsat siden den første konference i 1978?

Her ser jeg da noget positivt både i det, som forespørgeren kommer med, og i uden-